

EMPIRIZM



Empirizm (Deneycilik)

Empirizm, bilgilerimizin kaynağının yalnızca deney olduğunu savunan felsefi akımdır. Empirizme göre insan zihni doğuştan boş bir levha (Tabula Rasa) gibidir. Yani insanın doğuştan getirdiği hiçbir bilgi yoktur. İnsan zihni, sonradan deney yoluyla bilgi elde eder.



Empirizm, insan zihninde doğuştan getirilen dűřünceler ya da bilgiler olmadığına inanır.Örneđin, özdeşlik ilkesi, çelişmezlik ilkesi gibi mantık ilkeleri bile, Empirizme göre, sonradan deney yoluyla kazanılır. 17. yüzyılda, İngiltere'de ortaya çıkan empirizmin iki önemli temsilcisi vardır: John Locke ve David Hume.



John Locke



David Hume

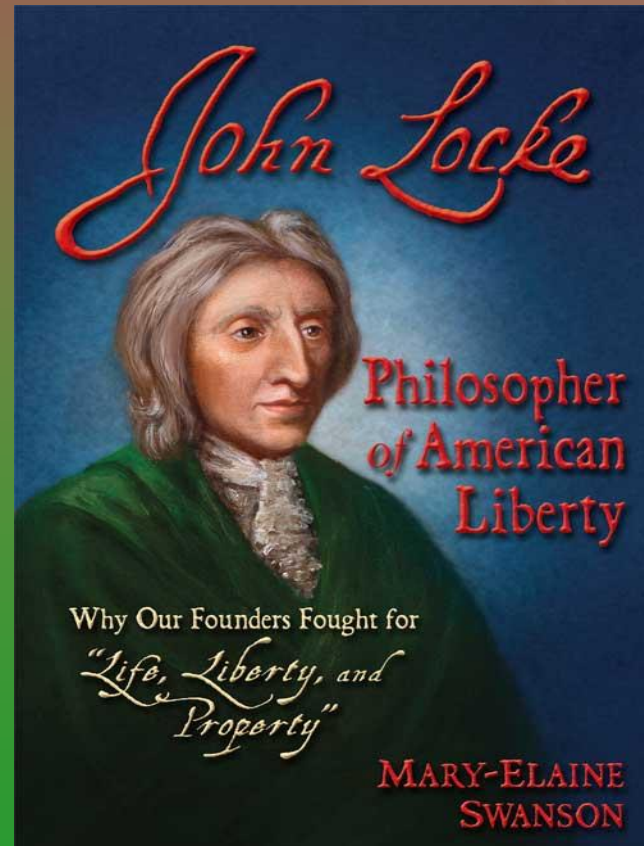
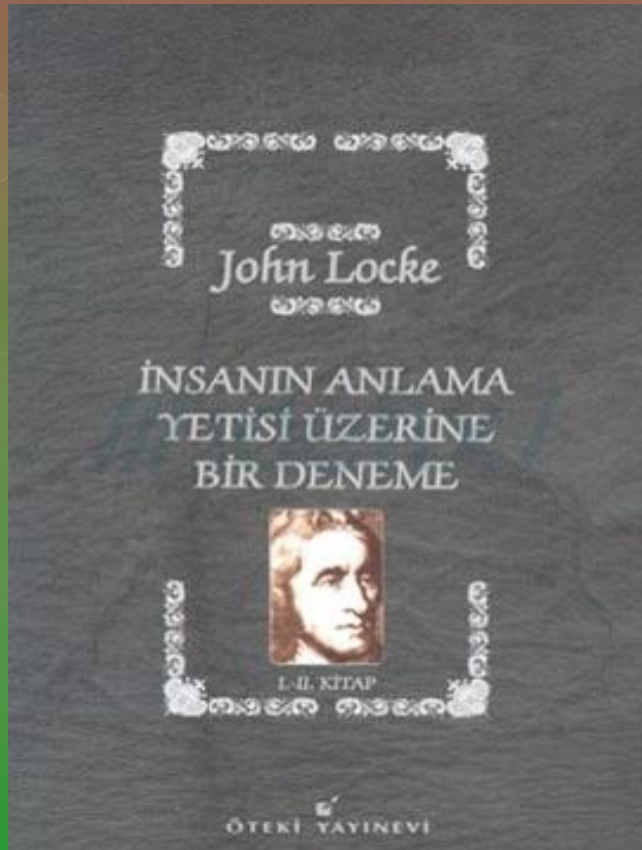
JOHN LOCKE (1632-1704)



John Locke;

- 17. yüzyılın en önemli düşünürlerinden biridir.
- Düşünce özgürlüğünü, insan eylemlerini akla göre düzenlemek anlayışını en geniş ölçüde yayan ilk düşünür olduğu için Avrupa'daki aydınlanma ve Akıl Çağı'nın gerçek kurucusu olarak kabul edilir.
- John Locke'a göre insan zihni doğuştan boş bir levhadır. Daha sonra bu zihin deneyimle birlikte dolar.

- John Locke'a göre; bilgiler doğuştan olsaydı cahil ya da budala dediğimiz kişinin de akıl ilkelerini, matematik kavramları biliyor olması gerekirdi.
- Bu yüzden rasyonalist filozofları eleştirir.



-John Locke; bilgiyi iki çeşit deneyin olduğunu söyler.

-Bunlar dış deney ve iç deneydir.

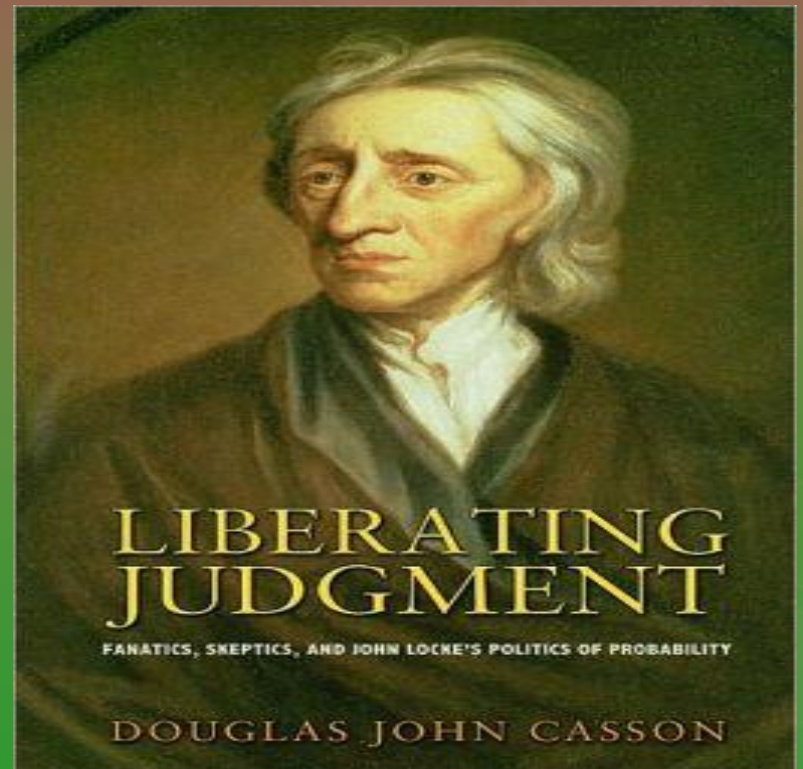
-Dış Deney: Dış dünyayı duyularla tanımamızı sağlar.

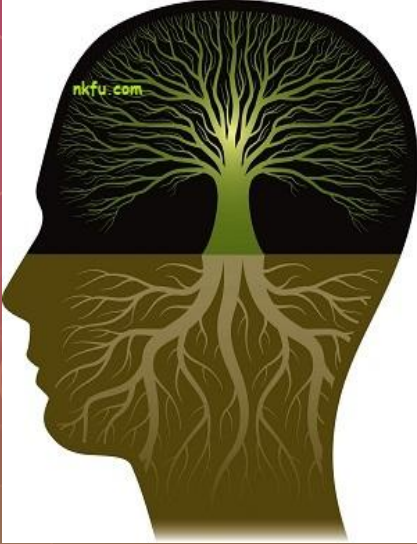
-İç Deney: Zihnin çeşitli işlemlerini bize bildirir.

-Locke'a göre; bütün duygu ve düşüncelerimiz bu iki kaynaktan elde edilir.

-Felsefede de kaynağı deney olan bilgilere a posteriori (deney sonrası) bilgiler denir.

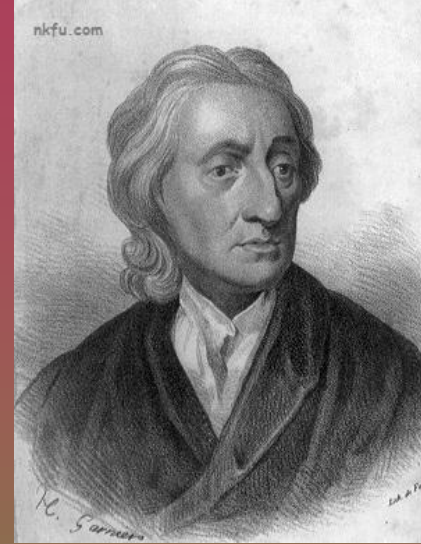
-Loche'a göre; her türlü bilgi a posterioridir.





"Doğuştan bilgi yoktur ve insan zekası doğduktan sonra dolmaya başlayan bomboş bir levha (tabula rasa) dır."

John Locke



"Her insanın kendi kimliğinde mahfuz bir mülkiyeti vardır. Buna kendi dışında hiç kimsenin bir hakkı yoktur. Bedeninin emeği, ellerinin işi tamamen kendisine aittir."

John Locke

"Felsefe bütün düşüncelerimizin duyularımızla, gerçek alemden geldiğini kanıtlamaktır."

John Locke

nkfu.com



David Hume





- D. Hume, J. Locke'nin dış deney ve iç deney düşüncesini reddeder, bütün bilgilerimizin yalnız dış deneyden geldiğini savunur.
- D. Hume, zihnimizde bulunanları izlenimler ve fikirler (düşünceler) olarak ikiye ayırır.

- İzlenimler canlı duyumlardır. Görürken, işitirken, severken ya da nefret ederken hissettiklerimiz bu gruba girer.
- Fikirler izlenimlerin, duyumların canlılığını kaybetmiş kopyalarıdır. Bunun bilincine ancak herhangi bir izlenime yönelip onun üzerinde durduğumuzda varırız.

○ D. Hume, rasyonalistlerin a priori (deney öncesi, doğuştan) olarak kabul ettikleri nedensellik ilkesini eleştirir ve onu alışkanlık ile açıklar. Bu görüşe indeterminizm denir.

○ İndeterminizm : Nedensellik yasasına bağlı olmayan, bir nedene bağlanmayan olay durumlarında bulunduğunu öne süren görüştür.



○ İnsan zihninde olup bitenleri Newton'un deneysel yöntemini uygulayarak, yeni bir insan bilimi kurmayı ve geliştirmeyi öneren Hume, tüm iyi niyetine ve yüksek amaçlarına rağmen, İngiliz empirizminin temel tezlerini koruduğu için son çözümlemede kuşkuculuğa düşmekten kurtulamamıştır.

○ Bizim yalnızca, kendi zihnimize doğrudan ve aracısız olarak tecrübe ettiğimiz ideleri, duyum ve izlenimleri bilebileceğimizi, bilgide kendi zihnimizin ötesine geçemediğimizi ve bundan dolayı herhangi bir şeyin insan zihninden bağımsız olarak var olduğunu söyleyemeyeceğimizi belirten Hume, insan zihnini bilgi bakımından analiz ettiği zaman, insan zihninin tüm içeriklerinin bize duyular ve deney tarafından sağlanan malzemeye indirgenebileceğini görmüştür, bu malzeme ise algılardan başka hiçbir şey değildir.

SORU 1

- *John Locke göre bilgi kuramı bilginin kökenini, doğruluğunu ve sınırlarını buna göre de inanç, kanı ve yargılarımızın temellerini araştırır.*

Buna göre epistemoloji

I. Bilginin kaynağı nedir?

II. Bilginin imkanı nedir?

III. Neyi bilebiliriz?

Sorularından hangilerine yanıt arar?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

YANIT: E

SORU 2

- *Ünlü İngiliz düşünürü David Hume'a göre bilginin kaynağında yalnızca izlenimler vardır. Başka bir deyişle hatırlama ve hayal gücü tasavvurlarıdır. Bütün tasavvurlar izlenimlere dayandığı için her düşünce ve kavram onlara geri götürebilir. David Hume'un bilginin kaynağı ile ilgili bu düşüncesi empirizm örneğidir. Buna göre empirizm, aşağıdakilerden hangisini savunur?*
- A) İnsanın mutlak bilgiye akılla ulaşabileceğini*
- B) Doğru bilginin mümkün olamayacağını*
- C) Doğru bilginin deneyle elde edileceğini*
- D) Doğru bilginin kaynağında hem aklın hem de deneyin olduğunu*
- E) Bilginin kaynağı ile değeri arasında ilişki olmadığını*

YANIT:C

SORU 3

- Empirizm ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?*
- A) Deney ve gözleme dayanır*
- B) Akıl ve mantığa dayanır*
- C) Bilgilerimizin duyu ve algılardan geldiğini savunur*
- D) En önemli temsilcileri John Locke ve David Hume'dur*
- E) Empirizmin kökleri İlk Çaęda Sokrates öncesi filozoflara kadar uzanır*

YANIT: B

***GÜRÇEŞME ANADOLU
LİSESİ***

TİLBE BURSALI 446

ÖZGE ÖZDEMİR 436

ELİF MUTLUAY 314

11/A